

Úgy hisszük, az emberi nem a történelem folyamán nem állított megegyező ily végzetes komolysággal a lét vagy nemlét kérdése elé. Sikerül-e a történelemalkotó erőket a szervezett békés munkába beleállítani? Lehetséges-e a ma még magukat szuverénnek hívó államokat nemzetközi építő közösségbe belefogni? Ezen dől el nemcsak az európai, de az egész civilizált világ sorsa. Az európai egyesült államok létrejötte a fejlődés folyamán ezért, ismételjük, az államközi organizáció felé haladásnak egyik állomása. Lépcsőfok a világorganizáció létesüléséhez. Nevezük ezt azután az egyesült nemzetek világszövetségének, a világ egyesült államainak, avagy világállamnak — az elnevezés a lényegen nem változtat, vagyis azon, hogy az emberiség túljutott az államközi anarchia fenntartásának a lehetőségén, az állami szuverenitás féltékenyen őrzött hazug dogmáján, a nemzeti autarkia beteg ideológiáján.

A civilizált világ sorsáért aggódó ember ezért hön óhajtja a világ népeinek egyesülését, mert tisztán látja azt, mint a történelemformáló erők szükségességét. Benne látja nemcsak annak egyetlen lehetőségét, hogy népek élete és nemzedékek életmunkájának ma még épen maradt közös kincsei a biztos pusztulástól megmenthetők legyenek, de biztosítékát annak is, hogy új értékek kivirágzásának még soha nem látott, csak egyesek által megálmodott boldogabb világa a sokat szenvedett ember felett kibontakozzék.

Most pedig fejezzük be beszélgetéseinket. Folytassuk majd a csillagok között, hiszen egyetemünknek egyik jelige is: per aspera ad astra... ott, ahol talán majd a tanár fog kérdezni és a tanítvány fog válaszolni, aki előbb távozott a csillagok honába... A viszontlátásra!

(Korábban még nem publikált kézirat)

I. Monográfiák, egyetemi tankönyvek, jegyzetek

- Kriminológia. 1. Kriminálaetiológia. A büntett embertani, fizikai és társadalmi tényezői. Bp. 1912. Politzer. V. 2. 301 p.
- A büntetőjog átalakulása. Kolozsvár. 1915. Gombos. 169. 2 p.
- Nemzetközi jog. Bp. 1918. Franklin. 179. p. (Olcsó könyvtár.)
- A Nemzetek Szövetsége. Bp. 1921., Stephaneum ny. 137 p. (A Magyar Külügyi Társaság kiadványai. Külügyi könyvtár 3.)
- A Nemzetek Szövetsége. 2. kiad. Pécs. 1926. Danubia. 17 p. (Tudományos gyűjtemény 24.)
- Az új nemzetközi jog. Bp. Pfeifer. 1. köt. A béke joga. 1922. 238 p. 2. köt. Bevezetés a nemzetközi jog tudományába. A háború nemzetközi joga. 1925. 152 p. (Diplomáciai kézikönyvek 1-2.)
- A büntetőjogi alapfogalmak módszertani kritikája. Pécs 1926. Dunántúl. 168. p.
- Irk Albert tanulmányai a büntetőjog és nemzetközi jog köréből. Összeállították tisztelői, barátai, tanítványai. Pécs 1928. Dunántúl 348 p.
- Irk Albert tanulmányai a büntetőjog és nemzetközi jog köréből. Összeállították tisztelői, barátai, tanítványai. 2. kiad. Pécs 1933. Dunántúl. 655. p.
- Bevezetés az új nemzetközi jogba. Pécs. 1929. Dunántúl 310 p. (Tudományos gyűjtemény 102.)
- A magyar büntető perjog vezérfonala. Pécs. 1931. Dunántúl 300 p.
- Anyagi büntetőjog. Általános és különös rész. Hiteles jegyzet. Pécs 1945. soksz. 105. 31, 18. p.
- A büntető perjog vezérfonala. Irk Albert egyetemi tanár előadásai után jegyezte: Kriminlista. H. é. ny. n.

II. Tanulmányok, cikkek

- A berlini első jog- és gazdaságbölcsészeti kongresszusról. — Jogtudományi Közlöny 45. 1910. 22. 184-186. p.
- A büntettes ösztönök átörökléséről. — Uránia. 11. 1910. okt. 402-403. p.
- Ellenségeink külföldön. — Magyar Hírlap. 1910. szept. 1.

- Lángész és bűncse. — Pesti Napló 1910. jún. 19.
- A nemzetközi jog és gazdaságfilozófiai egyesület első kongresszusa. — Pesti Napló 1910. máj. 26.
- Szépirodalom és kriminalisztika. — Pesti Napló 1910. júl. 31.
- Wulffen munkái és a kriminálpszichológia. — Jogállam 9. 1910. 8. 618-621. p.
- A Berlin melletti bodelschwinghi kolóniák kriminálpolitikai jelentősége. — Közbiztonság 18. 1911. szept. 449-451. p.
- A büntetőjogi új irányok győzelme a német, osztrák és schweizi büntető törvényjavaslatokban. — Jogtudományi Közlöny 46. 1911. 34. 293-295. p., 35. 300-302. p.
- A büntetett értelmi képességeihez. — Uránia. 12. 1911. máj. 38-39. p.
- Franz von Liszt. — Jogállam 10. 1911. 4. 301-306. p. Klny. Bp. 1911. 8. p.
- A gonosztevők javító telepei. — Uránia 12. 1911. okt. 414-416. p.
- A halál jelöltjei. — Magyar Hírlap. 1911. jan. 6.
- Jegyzetek a szennyirodalom lélektanához. — Magyar Hírlap. 1911. jan. 24.
- A Liszt-féle bűnügyi szeminárium. — Uránia 12. 1911. máj. 216-218. p.
- A nemzetközi büntetőjogi egyesület német csoportjának állásfoglalása a büntető törvényjavaslattal és az új ellenjavaslattal szemben. — Jogtudományi Közlöny 46. 1911. 19. 165-167. p.
- Adalékok Szerbia büntetőjogának fejlődéséhez. — Jogállam 11. 1912. 5. 405-408. p.
- A büntetett fiziognómiája. — Közbiztonság 19. 1912. máj. 218-219. p., 230-231. p.
- A büntetett lelkének megnyilvánulásai. — Közbiztonság 19. 1912. ápr. 194-195. p.
- Dologház a büntetőjogban. — Erdélyrészi Jogi Közlöny 5. 1912. 12. sz.
- A "Gegenentwurf". — Jogtudományi Közlöny 47. 1912. 9. 74-78. p.
- A gyilkosság és szándékos emberölés törvényhozási revíziójához. — Ügyvédek Lapja 29. 1912. 19. 5. p.
- A közvetett tettesség. — Erdélyrészi Jogi Közlöny 5. 1912. 29-35. sz. Klny. Kolozsvár 1912, Gombos. 22, 2. p.
- Küzdelem az ifjúkori kriminalitás ellen. — Közbiztonság 19. 1912. jan. 14-15. p.
- Török Aurél. 1842-1912. — Bűnügyi Szemle 1. 1912. 2. 82-84. p.
- Antonio Marro és Paul Näcke. — Bűnügyi Szemle 2. 1913. 3. 143-144. p.

- A bűnsegély és társtetteség fogalmi elhatárolása. — Erdélyrészi Jogi Közlöny 6. 1913. 17-25., 27-28. sz. Klny. Kolozsvár 1913. Lyceum ny. 60, 2. p.
- A büntetendő cselekmény szymptomatikus fogalmáról. — Bűnügyi Szemle 1. 1913. 4. 184-188. p.
- Büntetőjog. — Erdélyrészi Jogi Közlöny 6. 1913. 13. 126-128. p.
- A büntetőjogi szakképzés reformja. — Jogtudományi Közlöny 48. 1913. 20. 175. p.
- A büntetett lélektana. — Bűnügyi Szemle 1. 1913. 9. 440-445. p.
- A büntetett hajlamok átöröklésének orvosi beavatkozás útján történő megakadályozása Észak-Amerikában (castratio, sterilisatio). — Bűnügyi Szemle 2. 1913. 1. 41-42. p.
- A kriminalitás normális és pathologikus jellege. — Magyar Társadalomtudományi Szemle 6. 1913. 7. 520-531. p.
- A fiatalok büntetőjoga Észak-Amerikában. — Erdélyrészi Jogi Közlöny 6. 1913. 1. 2-4. p.
- A halálbüntetés és a magyar büntetőtörvénykönyv revíziója. — Bűnügyi Szemle 2. 1913. 2. 66-74. p.
- A közveszélyes munkakerülők. — Budapesti Hírlap 1913. máj. 16.
- Lopásnál őrtállás bűnsegédi és nem tettestársi cselekmény. — Büntetőjog Tára 66. köt. 1913. 2. 17-20. p.
- A tömeggyilkos Wagner. — Bűnügyi Szemle 2. 1913. 1. 42. p.
- Von dem normalen und pathologischen Character der Kriminalität. — Archiv für Kriminalanthropologie und Kriminalistik 53. köt. 1913. 188-198. p. Klny. Leipzig 1913, Vogel. 188198. p.
- Adalék a tanúvallomások értékéhez. — Bűnügyi Szemle 2. 1914. 10. 486-489. p.
- Adalékok Erdély régi büntető jogához. — Büntetőjogi dolgozatok. Balogh Jenő születése ötvenedik évfordulójának ünnepére. Szerk. Angyal Pál. Pécs 1914, Wessely-Horváth ny. 222246. p. Klny. Pécs 1914. 25 p.
- Az alkoholizmus elleni társadalmi küzdelem és a IV. országos patronage kongresszus iratai. — Bűnügyi Szemle 2. 1914. 10. 485-486. p.
- Atavisztikus jelenségek az amerikai és kínai büntetőjogban. — Bűnügyi Szemle 2. 1914. 7. 334-335. p.
- A dolus eventualis. — Büntetőjog Tára 66. 1914. 7. 97-100. p.

- Észrevételek dr. Degré Lajos kritikájára. — Bűnügyi Szemle 2. 1914. 231-232. p.
- A grafológia jelentősége és jelen állása. — Bűnügyi Szemle 2. 1914. 9. 431-433. p.
- Háború és kriminalitás. — Bűnügyi Szemle 3. 1914. 2. 110-111. p.
- A Hopf-eset. — Bűnügyi Szemle 2. 1914. 6. 296-297. p.
- Kínvallatás Oroszországban. (Adalék Oroszország mai büntetőjogához.) — Bűnügyi Szemle 3. 1914. 3. 146-148. p.
- A Nemzetközi Büntetőjogi Egyesület jubileuma. — Bűnügyi Szemle 2. 1914. 5. 246-247. p.
- Népek csatája a kriminológia látszögéből. — Bűnügyi Szemle 3. 1914. 1. 68-69. p.
- A normatív és explicatív módszertani felfogás büntetőjogban. — Emlékkönyv Farkas Lajos tanárságának 45. éve alkalmából. Irták tanártársai. Kolozsvár 1914, Stein. 93-106. p. Kiny. Bp. 1914, Szerző. 14 p.
- Az operáció útján kigyógyult gyilkos. — Bűnügyi Szemle 2. 1914. 4. 198-199. p.
- A periodikus napok és évek teóriája és a büntettes hajlamok átöröklése. — Bűnügyi Szemle 2. 1914. 4. 197-198. p.
- Tettesség és részesség az előadói tervezetekben. — Előadások a büntető törvénykönyv helyébe lépő jogszabályok tervezetei felől. 1-2. sorozat. Bp. 1914, Nyugat ny. 249-273. p. (Büntetőjogi értekezések 12-13.) Klny. Bp. 1914. 250-273. p.
- Das ungarische Gesetz über die gemeingefährlichen Arbeitscheuen. — Zeitschrift für die gesamte Strafrechtswissenschaft 35. Bd. 1914. 23. Heft. 498-500. p. Klny. Berlin 1914. 498500. p.
- A Verworn-féle szubjektív okozatossági tan. — Bűnügyi Szemle 2. 1914. 8. 383-385. p.
- Adalékok a vérfertőzés kriminalizációjához. — Bűnügyi Szemle 3. 1915. 10. 464-466. p.
- Egy új büntettségelölési törvénytervezet. — Bűnügyi Szemle 3. 1915. 6. 283-285. p.
- Egy új büntettségelölési törvénytervezet. A felbujtás fogalma és a világháború. — Bűnügyi Szemle 4. 1915. 1. 30-31. p.

- Gonosztevők telepei. A Berlin melletti bodelschwinghi kolóniák. A sieversdorffi gyermektelep. — Bűnügyi Szemle 3. 1915. 4. 195-197. p., 5. 238-239. p.
- Nemzetközi küzdelem a büntettek nemzetközi osztálya ellen. — Bűnügyi Szemle 3. 1915. 7. 331-333. p.
- A formális jogfilozófia a büntetőjogban. — Bűnügyi Szemle 4. 1916. 5. 161-178. p. Klny. Pécs 1916, Wessely-Horváth ny. 18 p.
- A jog értékelése. — Jogi dolgozatok. A Jogtudományi Közlöny ötven éves fennállásának emlékére 1865-1915. Bp. 1916, Franklin. 336-354. p. Klny. Bp. 1916. 20 p.
- A büntetőjogi okozatiság kritikája. Kivonat 1916. dec. 5-én bemutatott értekezéséből. — Akadémiai Értesítő 28. 1917. 55-57. p.
- Schopenhauer jogfilozófiája. — Athenaeum 4. köt. 1918. 6. 297-314. p.
- A nemzetközi szerződésügyjtemények bibliographiája. — Nemzetközi eszerdések. Összeáll. és ford. Horváth Jenő. 1. rész. Bp. 1921, Magyar Külügyi Társaság. 4-17. p.
- Az állami és államközi jog viszonya. — Jogtudományi Közlöny 58. 1923. 20. 154-156. p.
- A párizsi békeszerződésnek érvénytelensége. — Jogtudományi Közlöny 58. 1923. 13. 9899. p.
- A hágai nemzetközi jogi akadémia. — Jogállam 23. 1924. 6. 280-284. p.
- Hogyan lett Pécs városából magyar Heidelberg? Az egyetemi polgárság feladatai. Előadás. — Dunántúl 1924. okt. 12.
- Az államok szuverenitása és a Nemzetek Szövetsége. 1. A régi nemzetközi asszociáció és az új nemzetközi organizáció. 2. A Nemzetek Szövetségének szankciói. — Jogtudományi Közlöny 60. 1925. 16. 122-123. p., 17. 131-135. p.
- A nemzetközi jogi oktatás. — Jogtudományi Közlöny 60. 1925. 3. 17-18. p.
- A keleti Locarno és a trianoni békediktátum. — Jogtudományi Közlöny 61. 1926. 10. 81-82. p.
- Nemzetközi jogisme és nemzetközi jogtudomány. Széljegyzetek három új nemzetközi jogi kézikönyvhöz. — Jogtudományi Közlöny 61. 1926. 8. 70. p.
- Hogyan jött létre a Nemzetek Szövetsége. — Pécsi Napló 1927. ápr. 17.
- A jog és politikum a nemzetközi jogban. Széljegyzetek a magyar-román birtokperhez. Jogtudományi Közlöny 62. 1927. 24. 219-220. p.
- A nemzetközi jog eszméje a magyar-román birtokperben. — Pesti Napló 1927. dec. 13.

- A nemzetközi jog tudománya. Pécs 1927, Danubia. 52 p. (Az Erzsébet Egyetem Baráti Tudományos Szövetsége jog- és társadalomtudományi szakosztályának kiadványai 1.)
- Az állandó semlegesség az új nemzetközi jogban. (Előadás a Szabad Egyetemen 192-122.) — Irk Albert tanulmányai a büntetőjog és nemzetközi jog köréből. Pécs 1928, Haladás ny. 105-108. p.
- A büntetés kiszabása kriminálpolitikai szempontból. — Irk Albert tanulmányai a büntetőjog és a nemzetközi jog köréből. Pécs 1928, Haladás ny. 98-100. p.
- A háború fogalma és fejlődése az új nemzetközi jogban. (Előadás a Szabad Egyetemen 192-122.) — Irk Albert tanulmányai a büntetőjog és nemzetközi jog köréből. Pécs 1928, Haladás ny. 101-104. p.
- A nemzetközi jogrend és Csonka-Magyarország. — Nemzeti Újság 1928. dec. 30.
- A párizsi béke:zerződések érvénytelensége. (Előadás a Szabad Egyetemen 1921-1922.) — Irk Albert tanulmányai a büntetőjog és nemzetközi jog köréből. Pécs 1928, Haladás ny. 109-111. p.
- Reformtörekvések a halmozott tanában. — Irk Albert tanulmányai a büntetőjog és nemzetközi jog köréből. Pécs 1928, Haladás ny. 101-104. p.
- A régi jogászai fölény és az új jogásznemzedék. — Nemzeti Újság 1928. máj. 30.
- Véleményes jelentés dr. Auer György habilitationalis kérelme ügyében. Pécs 1928, (Soksz.) 14 p.
- Apponyi Albert gróf és a magyar-román optánsper. — A Magyar Nemzeti Szövetség Pécs-Baranyai Körének békerevizíós évkönyve, Szerk. Krisztics Sándor. Pécs 1929., Haladás ny. 43-48. p.
- Előbb az igazság, azután a béke. — Nemzeti Újság 1929. jan. 26. - A büntetőjog mai helyzete. — Jogállam 29. 1930. 3-4. 103-106. p.
- Die heutige Lage des Strafrechts. — Monatschrift für Kriminalpsychologie und Strafrechtsreform 21. Jg. 1930. 449-452. p.
- Morbus iurisprudentiae? — Jogtudományi Közöny 65. 1930. 6. 54- 55. p.
- A nemzetközi jog, nemzetköziség és az integer magyar államiság. — Magyar Jogi Szemle 11. 1930. 15-19. p.
- Az új nemzetközi jog problémája és a nemzetközi jog tudományának mai helyzete. — Jogtudományi Közöny 65. 1930. 4. 35-36. p.

- Brevi note sull'applicazione della pena e sulle circostanze del reato nel progetto rocco. — Annuario di Diritto Comparato e di Studi Legislativi. Vol. 6. Roma 1931, Ist. di Studi Legislativi. 87-92. p. Klny. Roma 1931. 8. p.
- A büntetőjog mai helyzete és saját álláspontom. — Jogtudományi Közöny 66. 1931. 5. 48-49. p.
- Büntetőjogi irodalom. — Jogállam 30. 1931. 1-2. 118-120. p.
- Probleme der Völkerrechtswissenschaft. — Acta Juris Hungarici (Revue Trimestrielle de Droit Hongrois) 1. 1932. 68-88. p. Klny. Bp. 1932 Politzer. 23 p.
- Az individualizmus és kollektivismus gondolköréről a büntetőjogban. Pécs 1933, Dunántúl. 28 p.
- Dékáni tanévmegnyitó beszéd. — A magyar királyi Erzsébet Tudományegyetem 1924/25. tanévi irataiból. Pécs 1933, Dunántúl. 42-45. p.
- A nemzetközi bűncselekmény és a nemzetközi büntetőbíróeszméje. — Büntetőjogi tanulmányok Angyal Pál születése 60-ik és jogtanári működése 35-ik évfordulójának emlékére. Szerk. Heller Erik, Moór Gyula, Rácz György. Bp. 1933, Pallas. 365-372. p. Klny. Bp.1933, 8 p.
- A büntetőjog válsága. — Jogtudományi Közöny 69. 1934. 33.202- 203. p.
- A sterilizáció és kasztráció kriminálpolitikai szempontból. — Büntetőjogi dolgozatok Finkey Ferenc irodalmi munkássága négyévtizedes évfordulójának emlékére. Pécs 1936, Dunántúl: 133-143. p. Klny. Pécs 1936.13 p.
- A fél fogalma a büntető perjogban. — Jogi értekezések Degré Működés 70-ik életéve betöltésének megünneplése alkalmából. Szerk. Heller Erik. Szeged 1937, Városi ny. 209-216. p.
- Die rationalen und irrationalen Elemente des Strafrechts. — Pannonia 3. 1937. 7-10.179-221. p. Klny. Pécs 1937 Dunántúl. 45 p. (Pannonia-könyvtár 35.)
- Véleményes jelentés dr. Losonczy István habilitotionalis kérelme tárgyában. Vinkler Jánossal együtt. Pécs 1937, (Soksz.) 16 p.
- A büntetőjog racionális és irracionális elemei. Székfoglaló értekezés. Bp. 1938 Magyar Tudományos Akadémia. 46 p. (Értekezések a filozófia és társadalmi tudományok köréből 5/4.)
- Schopenhauer jogfilozófiája. Bp. Magyar Tudományos Akadémia, 1939. 25 p. (Értekezések a filozófia és társadalmi tudományok köréből 5/5.)
- Véleményes jelentés Kocsis Mihály kir. ügyész egyetemi magántanári képesítése tárgyában. Vinkler Jánossal együtt. (Pécs 1939, Dunántúl.) 12 p.

- Jelentés és javaslat Vécsey László egri érseki jogakadémiai tanárnak az egyházi büntető perrendtartás című tárgykörből egyetemi magántanárrá képesítése tárgyában. (Pécs 1942, Dunántúl.) 10 p.
- Háború vagy béke. — Pannonia 8. 1943. 3-4. 349-354. p.
- A jog és a törvény. — Pannonia 8. 1943. 1-2. 29-65. p. Klny. Pécs 1943, Dunántúl. 39, 1 p. (Pannonia. könyvtár 65.)

III. Ismertetések

- Degré Lajos: Adalékok a folytatólagos bűncselekmény tanához. Bp. 1912, Politzer. — Jogtudományi Közöny 48. 1913. 49. 438. p.
- A büntetőjog átalakulása. (Finkey Ferenc: A magyar büntetőjog tankönyve, 4. átdolg. kiad. Bp. 1914, Révai.) — Magyar Társadalomtudományi Szemle 7, 1914. 2. 145-149. p. Emlékkönyv Farkas Lajos tanárságának 45-ik éve alkalmából. Kolozsvár 1914, Stein. — Bűnügyi Szemle 2. 1914. 10. 473-475. p.
- Angyai Pál: A magyar büntetőjog tankönyve. A büntetőjogi előadások átdolg. kiad. 1-2. köt. Bp. 1909-1914, Athenaeum. — Bűnügyi Szemle 3. 1915. 9. 425-429. p.
- Beccaria, Cesare: Büntett és büntetés. Ford., bev. Tarnai Iános. Bp. 1916, Franklin. (Olcsó könyvtár.) — Bűnügyi Szemle 5. 1917. 6. 235-237. p.
- Jogi dolgozatok. A Jogtudományi Közöny ötvenéves fennállásának emlékére. 1865-1915. Bp. 1916, Franklin. — Bűnügyi Szemle 5. 1917. 8. 237. p.

IV. Szerkesztések

- A Magyar Külügyi Társaság kiadványai. Nemzetközi Jogi Osztály, Bp. 1921-1928 1-6. Büntetőjogi dolgozatok Finkey Ferenc irodalmi munkássága négy évtizedes évfordulójának emlékére. Pécs 1936, Dunántúl. 427 p. 1 t.

(Összeállította: Vargha László pécsi egy. tanár)

Tartalomjegyzék

Előszó	3
Bevezető	7

I. BÜNTETŐJOG

Adalékok Erdély régi büntetőjogához	11
A büntetés fogalma	31
Török Aurél (1842-1912)	39
A büntetőjog racionális és irracionális elemei	41
A jog és a törvény	79
A törvényjog és bírói gyakorlat pozitívjogon kívüli elemei Metajog és pozitívjog	115
A jogérzet (vázlat)	137

II. KRIMINOLÓGIA

A kriminalitás normális és pathológikus jellege	147
A gazdasági viszonyok szerepe a büntettek előidőzésében általában	159
Drágaság és kriminalitás	161
Az elsőrangú élelmiszereknek és lakásviszonyoknak kriminálaetiológiai jelentősége (részlet)	163
Gazdasági válságok kriminálaetiológiai jelentőségéhez	169
Táplálkozás	171
Vagyoni állapot	173
Alkoholizmus és kriminalitás	177
Kultúra és kriminalitás	185
A kriminalitás tényezőinek kriminálaetiológiai mérlege	191